

ESKİ DEFTERDEN BİR SAYFA

 Fatima DEVRİŞEVA

Yıllar önce tuttuğum not defterlerimden birisini, 2007 senesinde Türkiye'ye taşınırken kaybetmiştim. Bunun farkına vardığımda artık nerede, nasıl ve ne zaman olduğunun izlerini kaybetmiştim. O gün bu gün içindekileri hafızamda canlandırarak yeniden yazmaya başlamıştım. Çoğunu halletmiştim fakat anlatmaya değer bir hikâye vardı işte onun ucunu tutamadım.

O defterin içinde bir büyüğümüz vardı: Habib dede! Onunla yaptığım röportaj... Defterin kaybolduğu gibi onun kaybolmasını göze alamazdım. Aklımda, olabildiği kadar kendisini sizlerle tanıştırmaya fikri vardı. Bu yazımda onu gerçekleştirmek istiyorum.

Kendisini ilk gördüğümde, bana bakan o güler yüzü ve o kadar da umutsuz gözleri nasıl da içime işlemişti. Bu bakışların sizin kalbinizde yer almasını istiyorum. Ahıska gençleri onu unutmamalı ve daima hatıralarında yaşatmalıdır. Habib dede bunu hak etmiştir!

O zamanlar Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesinde son sınıf öğrencisiydim. Ahıska Türklerinin folkloru üzerine bitirme tezi hazırlıyordum. Köy köy dolaşarak ihtiyaçlarımızın ağızından folklor malzemesi derliyordum Çevremdekiler de bu konuda bana yardımcı olmaya çalışıyorlardı. Habib dedeyi de öyle öğrenmiştim. 1920-1925 yılları arasında doğmuş, çok şey anlatabilir denilmişti. Bunu fırsat bilerek onu görmeye gitmiştim.

Tarih 17 Kasım 2002. Pazar gün sabah altı sıraları. Akşamdan kurduğum saatin sesiyle uyanmıştım. Hava henüz karanlıktı. Oda arkadaş-

larım mışıl mışıl uyuyorlardı. Sessice giyinip, çantamı alıp odadan dışarıya çıktım. Dağların getirdiği soğuk rüzgârdan yüzümü koruyarak otobüs durağına doğru yürüyordum. İçimdeki muhalif ses, "Ne işin var o köyde, çok uzaktır, gidemezsin! Ne anlatabilir ki o ihtiyar sana?" diyor, bana vesvese veriyordu. Bir an pişmanlık duyar gibiydim. Belki de haklı ve hiçbir işe yaramazdı bunca uğraş ve zahmet. Ama artık yola çıkmıştım, etkilensem de bu sese kulak vermedim. Belli olmaz dedim kendi kendime ve yola devam ettim.

Bizim üniversitede İşletme Bölümünde okuyan arkadaşım Zarife o köyü biliyordu. Beraber gitmek için anlaşmıştık. Gideceğimiz gün ve saati belirledik ve Zarife'yle otobüs durağında buluştuk. Yıllar sonra bu satırları kaleme alırken onu tekrar teşekkürle anıyorum. Sağ olsun, ricamı duyar duymaz, "Tabii Fatimacığım, seni oraya götürürüm. Biraz uzak ama erken yola çıkar-sak akşamüstü, geç kalmadan, dönebiliriz." demişti.

İşte bu uzun yolu aşmamıza yardım edecek ilk otobüse binmiş bulunuyorduk. Bir buçuk, belki iki saat sonra son durakta inmiştik. Artık yol dağların arasında devam edecekti. Sefer otobüslerinin gitmediği bir yoldu orası. Köye doğru arabaların geçmesini beklerken yavaş yavaş üşümeye başlamıştık. Belli bir zaman sonra şans yüzümüze güldü. Beyaz, eski model *ciguli* otomobili durdu. Şoför Hasan amca, gideceğimiz köye kadar bizi götürebileceğini söyledi. Arabası 1960'lardan kalma bir külüstürdü! Belki yürüyerek gitseydik daha çabuk varırdık! Şu var ki soğuktan kurtulmuş, sıcakta gidiyorduk

hiç olmazsa. Kaplumbağa adımlarıyla ilerledik. Nihayet Vorontsovka köyüne vardık. Burası, Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'e yaklaşık 60-70 km uzaklıkta bir köydü. Arkamızda kalan aynı tipte köyler birbirisinin kopyasıydı sanki: Zareçnaya, Taş-Döbö ve Vorontsovka.

Sokak başında bizi indiren Hasan amcayla vedalaştık, o yoluna devam etti.

Bir uzun ve geniş sokaktan oluşan bu köy, sis içinde kaybolmuştu. Zarife'yle birbirimizi zor görüyorduk. Ona evin adresini bulup bulmayaçağını tekrar sordum. "Merak etme canım, buluruz şimdi, olmasa sorarız." dedi. İyi, hoş, sorarız da bu ıssız sokaklarda hayat yokmuş gibi. Ne oynayan çocuk sesleri, ne köpeklerin havlaması... Garip bir sessizlik sarmıştı etrafı. Saat öğleni göstermesine rağmen sanki daha çok erken bir sabah vakti yahut çok geç bir akşam vakti gibiydi ortalık. Sarkan bulutlarla sis birlik olup etrafı iyice kuşatmıştı.

Dört beş evi geçtikten sonra mavi boyayla boyanmış bir demir kapıya dayandık.

"İşte burası!" dedi Zarife ve kapıyı yumrukladı. Sessizliği ikiye bölen bir köpek sesiyle silkelendik. Küçük bir kız açtı kapıyı. Habib dedenin torunuydu anlaşılır. Dedesinin hasta olduğunu söyleyerek bizi içeri davet etti. Koridorda ayakbılarımızı çıkardığımızda: "Kimdür o qızım?" diye soran bir ses duyduk. "Dede, dede! Sene gelmişler, seni görmeye..." diye cevap verdi bizim ufaklık.

Yanlış hatırlamıyorsam kızı (veya gelini) içeri buyur etti bizi. Küçük bir salon ve iki gözden meydana gelen bir evdi burası. Divana oturduk. Habib dedeyi bekliyoruz. Arada etrafı süzüyordum. Burası, çok eski, uzun zamandır tamir görmeyen ama çok temiz ve şirin bir ev. Köşede, etrafa ısı yayan soba yanıyordu. Sessizce kapı açıldı ve karşımıza Habib dede çıktı.

Eski yaşlı insanlar işte! Hasta olmasına rağmen, misafirin geldiğini duyunca hemen giyinmiş kuşanmıştı Habib dede. Sadece bayramlarda giydiği, çok değer verdiği madalyalı bir ceket giyivermişti hemen. İşte bu fotoğraf, o anın şahidi.

Bu kadar hengâma rağmen Ahıskalılarının misafirperverliği bozulmadı. İşte bak, dolu bir sofraya kurup önümüze açtılar. Çay, sohbet esnasında çok konuşmadı Habib dede. Ahıska'daki

ailesini, doğduğu köyünü anlattı bana. Ta çetin günlerin gelip yudum yudum Ahıska halkını içene kadar. Benim, "Habib dedeciğim, sürgün gecesini hatırlıyorsunuzdur, bana ondan anlatır mısınız? Nasıl oldu da bunca insanı iki saat içinde yurdundan sökölüp uzaklara, ölümle cebeleşmeye gönderilmişti?" soruma şöyle cevap vermişti:

Habib dedeyle, Kırgızistan - Vorontsovka köyü, 2002.

"Qızım can, inan ki ben aşındı o acıların, o sürgünün, savaşın hatıralarıyla yaşamax işdemiyerim. Yadımda bizim Axisxa var, çocuxluğum, gençluğum var... Çox zülüm ve adeletsizlux çekdux. Bunnari yüregimize gömdux. Hepisi, orda qalsın, qızım can..." demişti.

Üstündeki yılların acılarını silkip sadece iyi hatıralarla yürümeye devam etmek istiyordu. İnsan bir şeyi vaktinde yaşamazsa, sonradan telafi etmek ister. Mutlu çocukluğu, savaşız gençliği... İlk nerede mutlu olduysa hep oraya dönmek ister, sadece hayalde bile olsa. Ve bize düşen buna anlayışa saygı göstermektir.

Kimi zaman tatlı kimi zaman üzüntülü sohbetimizi yavaş yavaş bitirmek zorundaydık. Hava kararmadan yola çıkmalıydık. Habib dede ve ev halkıyla vedalaşarak bu güzel kalpli insanlardan ayrıldık.

Şimdi belki kendisi artık hayatta değildir; bilmiyorum. Ona ve akrabalarına ulaşmaya çalıştım ama kimseden haber alamadım. Gene de birkaç cümle söyleyip kendisine seslenmek istiyorum: Değerli Habib dedem! O günkü görüşüp tanışmamızı asla unutmmuş değilim. Kalbimin bir köşesindeyiz. Buradan size çok selam ve saygı yolluyor, sağlık ve hayırlı ömür diliyorum!